

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

PIETER BAAN CENTRUM

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie

Een onderzoek in het Pieter Baan Centrum

Inhoud

Over het Pieter Baan Centrum 3

Uw verblijf in het Pieter Baan Centrum 4

Het dag- en weekprogramma 5

Medische zorg 6

Het onderzoek 8

De forensisch milieuonderzoeker 9

De forensisch therapeutisch werker (groepsleiding) 9

De psycholoog 10

De psychiater 10

De jurist 11

De procespsychiater of -psycholoog 11

De staf 11

Het rapport 12

Voor bezoekers 13

Routebeschrijving 14

Over het Pieter Baan Centrum

Deze brochure geeft u informatie over uw verblijf en het onderzoek in het Pieter Baan Centrum (PBC). De informatie is bedoeld voor mensen die worden onderzocht in het PBC, maar ook voor mensen uit hun omgeving, zoals familieleden.

Het PBC is een Huis van Bewaring met een bijzondere opdracht, namelijk het klinisch observeren en onderzoeken van mensen die worden verdacht van een ernstig strafbaar feit. De term klinisch houdt in dat iemand wordt opgenomen voor het onderzoek. De rechter geeft het PBC de opdracht om iemand te onderzoeken.

U wordt opgenomen in het PBC omdat u wordt verdacht van een strafbaar feit. Het PBC doet onderzoek naar uw persoonlijkheid, uw psychisch functioneren en of een eventuele psychische stoornis van invloed kan zijn geweest op het strafbare feit. Verder onderzoekt het PBC of er een kans is op herhaling. Als dat zo is, dan adviseert het PBC over het verkleinen van die kans, bijvoorbeeld door een behandeling. Het PBC adviseert niet over het feit of u schuldig bent voor het strafbare feit waarvan u wordt verdacht en zal daar ook geen uitspraken over doen. De uitkomsten van het rapport zullen alleen worden gebruikt indien de rechter van oordeel is dat u schuldig bent.

Het PBC onderzoekt ook mensen die tbs opgelegd hebben gekregen. Het gaat dan om de vraag of de tbs verlengd moet worden of om advies over de behandeling die iemand in een tbs-inrichting krijgt.

Het komt voor dat mensen niet willen meewerken aan een onderzoek in het PBC. De onderzoekers zullen dan toch een onderzoek uitvoeren en kunnen eventueel toch een advies geven. Er kan namelijk voldoende (andere) informatie zijn om vast te stellen of u aan een stoornis lijdt en hoe uw psychisch functioneren is.

Na afloop van het onderzoek gaat u terug naar de penitentiaire inrichting of de kliniek waar u vandaan komt. U wacht op de behandeling van uw strafzaak.

Uw verblijf in het PBC

Tijdens het onderzoek verblijft u op een van de vier afdelingen. Op iedere afdeling verblijven mannen en vrouwen van verschillende leeftijden en nationaliteiten.

U heeft een eigen cel met een toilet, douche en wastafel. Bij binnenkomst krijgt u informatie over de huis- en afdelingsregels. De regels komen in grote lijnen overeen met die in de penitentiaire inrichting.

Elke afdeling heeft een grote leefruimte met een keuken, eettafel en diverse zithoeken. Er is een televisie, tafeltennistafel en een spelcomputer. Aangrenzend aan de afdeling is er een cellengang en een binnentuin waar gelucht wordt. De afdeling heeft meerdere gespreksruimtes. Er is ook een telefoon waarmee u kunt bellen.

Heeft u een op- of aanmerkingen over uw verblijf of misschien een klacht? We nodigen u in eerste instantie uit om dit bespreekbaar te maken, met een medewerker van het PBC, zoals een groepsleider of iemand van het onderzoekend team. Komt u er niet samen uit, dan kunt u terecht bij de Commissie van Toezicht. Een lid van deze commissie is eenmaal per maand aanwezig. Op de afdeling krijgt u te horen wanneer dat is.

Het dag en weekprogramma

Net als in de penitentiaire inrichting kunt u in het PBC deelnemen aan arbeid, sport, luchten en recreatie. Deze activiteiten vinden plaats ten behoeve van het onderzoek. De gesprekken met de onderzoekers vinden op willekeurige momenten plaats en lopen door alle activiteiten heen.

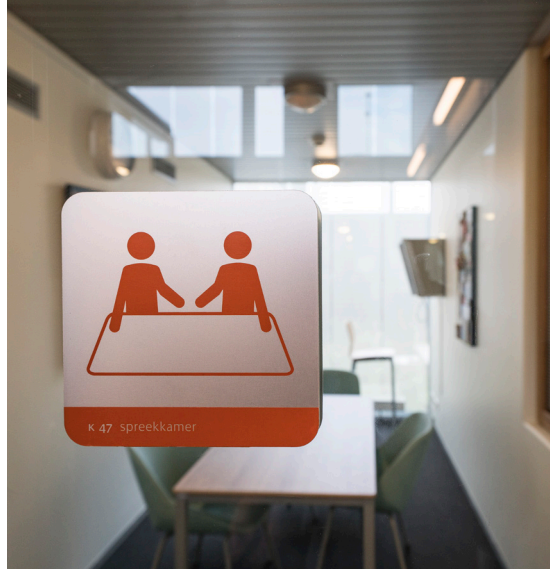
Het PBC heeft een werkzaal. De werkzaamheden worden begeleid door twee arbeidsmedewerkers. Voorbeelden van werkzaamheden zijn:

- Handvaardigheid
- Arbeid (klein productiewerk)
- Creatieve vaardigheden

Samen met u bespreken we aan welke werkzaamheid u meedoet. Omdat het gaat om hele lichte werkzaamheden, is bij het PBC het uitgangspunt dat iedereen mee kan doen aan de arbeid. Alleen in geval van een hele duidelijke (medische) contra-indicatie kunt u in aanmerking komen voor ziekgeld.

Op doordeweekse dagen kunt u sporten. Naast groepssport kunt u ook fitnessen. De sportinstructeur begeleidt alle sportactiviteiten.

Er zijn geestelijk verzorgers vanuit verschillende religies. U kunt een gesprek met een geestelijk verzorger hebben.

U bent niet verplicht deel te nemen aan bovengenoemde activiteiten. Doet u niet mee aan het dagprogramma zoals arbeid, sport of een gespreksgroep, dan wordt u gedurende die tijd ingesloten in uw cel.

De boodschappen worden een keer per week geleverd.

U kunt op bepaalde tijden in het PBC naar de kapper. Het eerste bezoek aan de kapper is gratis.

Eenmaal per week mag u bezoek ontvangen. Bezoek is niet mogelijk in het weekend of op de vergaderdag van de afdeling waar u verblijft. Het bezoek duurt maximaal één uur. Elk bezoek wordt begeleid door een groepsleider. Uitzonderd zijn de bezoeken van uw advocaat of uw reclasseringsmedewerker.

Medische zorg

Uiteraard heeft u ook binnen het PBC recht op medische zorg, en deze zal u dus ook worden geboden op dezelfde manier als dat binnen de PI gebeurt. Deze zorg staat los van het rapportageproces en zolang u geen toestemming hiervoor geeft, zullen uw medische gegevens niet worden gedeeld met het onderzoekend team. Het is voor het onderzoek echter wel waardevol om inzicht te hebben in uw medische gegevens. De rapporterende psychiater zal daarom wel uw toestemming vragen om inzage in uw medisch dossier.

Een verpleegkundige van de medische dienst bezoekt u kort na binnenkomst. Als u lichamelijke klachten heeft, dan kunt u terecht bij de medische dienst of de huisarts van het PBC. De huisarts houdt eenmaal per week spreekuur. Een bezoek aan de tandarts is alleen mogelijk bij spoed- en pijnklachten. U kunt dit aanvragen bij de medische dienst.

Tijdens het verblijf in het PBC kunt u zorg krijgen van een psychiater (psychiatrische basiszorg). Ook deze maakt geen onderdeel uit van het team dat u onderzoekt, en zal dus zonder uw toestemming niets bespreken met de onderzoekers. Kort na

uw binnenkomst maakt u kennis met deze zorgpsychiater. U krijgt dan uitleg over de omgang met medische informatie en over de zorgverlening in het PBC. Het is belangrijk dat de groepsleiding u op een juiste manier kan begeleiden. Daarom zal de zorgpsychiater informatie die noodzakelijk is voor het geven van de juiste zorg, wel met de groepsleiding delen.

Indien u meewerkt met het onderzoek, en u dus toestemming geeft om medische informatie te delen, zal de huisarts een lichamelijk onderzoek bij u verrichten en ook een bloedonderzoek laten doen waarvan de uitslagen worden gedeeld met het onderzoekend team. Hierbij wordt bekeken of u geen medische aandoening heeft, omdat bekend is dat sommige medische aandoeningen tot afwijkende gedragingen kunnen leiden. Om dezelfde reden vindt er, indien u meewerkt met het onderzoek, ook een onderzoek plaats door een neuroloog. De neuroloog kan eventueel een MRI-onderzoek aanvragen, als hier aanleiding voor is. Ook voor deze onderzoeken geldt dat de uitslagen wel worden gedeeld met het onderzoekend team.

Het onderzoek

Het onderzoek duurt meestal zes weken en wordt uitgevoerd door een team, dat bestaat uit:

- een forensisch milieuonderzoeker
- een forensisch therapeutisch werker (groepsleider)
- een psycholoog
- een psychiater
- een jurist
- een procespsychiater of psycholoog

De psychiater, psycholoog en forensisch milieuonderzoeker hebben gesprekken met u in uw cel of in een gesprekskamer.

Als dat nodig is, is bij de gesprekken een tolk aanwezig. Dit kan een telefonische tolk zijn, maar vaak zal hiervoor een tolk in huis komen.

Soms willen de onderzoekers uw huisarts of een andere zorgverlener waar u onder behandeling bent (geweest) spreken. Zorgverleners mogen geen informatie geven aan de onderzoekers als u daar geen toestemming voor geeft. Dat komt omdat zij een geheimhoudingsplicht hebben. Onderzoekers zullen u dus eerst om schriftelijke toestemming vragen voordat ze deze behandelaars benaderen.

Gedurende uw verblijf in het PBC komt het team een aantal keren bij elkaar om informatie uit te wisselen over de voortgang van het onderzoek. Tijdens de observatieperiode zullen alle onderzoekers hun bevindingen aan u voorleggen en u krijgt voorafgaand aan het eindbespreking (de staf) de gelegenheid om de concepten van alle (deel)rapportages te lezen van alle onderzoekers. U heeft het recht om feitelijke onjuistheden aan te (laten) passen en ook zal uw reactie op de verschillende rapportages in het eindrapport opgenomen worden.

Het werk van de verschillende teamleden wordt hiernaast uitgebreider beschreven.

De forensisch milieuonderzoeker

Het onderzoek van de forensisch milieuonderzoeker wordt 'milieuonderzoek' genoemd. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van uw levensloop en voorgeschiedenis. Het rapport vermeldt de belangrijkste ontwikkelingen in uw gezin van herkomst, de omstandigheden waaronder u bent opgegroeid en hoe u zich heeft ontwikkeld. Daarnaast is het van belang iets te weten over uw schooltijd, werk, relaties en het eigen gezin. Om deze informatie te krijgen zoekt de forensisch milieuonderzoeker contact met mensen die een rol in uw leven spelen of hebben gespeeld of die anderszins informatie over u hebben.

Wij noemen deze mensen 'referenten'. In principe zijn dat uw ouders, broers, zussen, (ex) partner(s) en kinderen. Daarnaast wordt eventueel contact opgenomen met vrienden, werkgever(s), collega's, leerkrachten en/of hulpverleners. In het rapport worden alle belangrijke dingen vermeld uit uw leven.

De forensisch therapeutisch werker (groepsleiding)

Op de afdeling heeft u voornamelijk te maken met de andere mensen die worden onderzocht en met de groepsleiding. De groepsleiders begeleiden alle activiteiten, zoals arbeid, sport en recreatie. Zij doen zelf vaak ook mee aan de activiteiten. De groepsleiding observeert de contacten die u heeft met andere mensen op de afdeling. U kunt bij de groepsleiding terecht met vragen of voor een gesprek.

De groepsleiding en de arbeids- en sportmedewerkers rapporteren dagelijks over uw gedrag op de afdeling. Deze dagrapportages worden door de rapporterende groepsleider samengevat in het hoofdstuk in het uiteindelijke rapport: Observatie op de afdeling. Het hoofdstuk bestaat uit een aantal vaste onderdelen. In het eerste deel wordt de verblijfsafdeling en de gang van zaken binnen het PBC beschreven. Hierna volgt 'Het verloop van de observatieperiode' en wordt uw gedrag en functioneren op de afdeling en het contact met groepsgenoten en groepsleiding beschreven. Tenslotte volgt een beschrijving van uw deelname aan het dagprogramma, de activiteiten en de laatste indrukken. Er komt niets in te staan over uw contact met de geestelijke verzorging, de bezoeken van uw advocaat of reclasseringsmedewerker.

De psycholoog

Het onderzoek door de psycholoog bestaat uit een aantal gesprekken en testonderzoek. De psycholoog vraagt u om mee te werken aan psychologische testen. De psycholoog vraagt u ook of u al eerder een test of ander psychologisch onderzoek heeft gedaan. Het kan voor het onderzoek van belang zijn om eerdere (test)gegevens op te vragen.

In de gesprekken met de psycholoog komen verschillende onderwerpen aan de orde, zoals uw leven, uw ontwikkeling, eigenschappen en het feit waarvan u wordt verdacht.

Het testpsychologisch onderzoek wordt uitgevoerd door de medewerkers van de Dienst Ondersteuning Psychodiagnostiek (DOP).

Het testonderdeel bestaat uit drie delen:

- Een deel dat zich richt op uw kennis en vaardigheden. Er wordt bijvoorbeeld gemeten waar u goed of minder goed in bent.
- Een deel dat bestaat uit persoonlijkheidstesten. Deze testen geven een beeld van uw gevoelsleven.
- Een deel waarin gekeken wordt of u zich goed kunt concentreren en naar uw hersenfuncties in het algemeen.

Een ander onderdeel van het onderzoek is de psychomotorische observatie (PMO). Bij de PMO is het doen en ervaren belangrijker dan praten. Er wordt veel gebruikgemaakt van sport- en bewegingsactiviteiten. Dit kan zowel individueel als in een groep plaatsvinden.

De psychiater

De psychiater voert net als de psycholoog verschillende gesprekken met u. U praat met de psychiater over uw eventuele psychische klachten en wat voor u belangrijk is of is geweest in uw leven. Hij of zij zal u ook andere vragen stellen. De psychiater wil onderzoeken of er bij u sprake is (geweest) van een psychische stoornis en een beeld krijgen van hoe u met uzelf en anderen omgaat en wat daarin uw sterke en zwakke kanten zijn. Onder het psychiatrisch onderzoek vallen ook de medische onderzoeken van de huisarts en de neuroloog. U zult misschien merken dat de psycholoog en de psychiater soms dezelfde vragen aan u stellen. Dit komt omdat zij allebei hun eigen onderzoek doen, en allebei zelf eventuele diagnose(s) stellen. Vaak zullen de psycholoog en de psychiater ook een keer samen met u komen spreken.

De jurist

De jurist maakt aan het begin van het onderzoek een uittreksel uit uw straf- en persoonsdossier, als leeswijzer voor de andere leden van het onderzoekend team. Ook kijkt hij of zij naar de vragen die de rechtbank heeft gesteld. De jurist leidt het onderzoek en zit alle teambesprekingen voor. Hij of zij ziet er ook op toe dat in het rapport goed antwoord wordt gegeven op de vragen die aan de orde zijn. Als u dat wilt, kunt u bij hem of haar terecht met vragen over juridische zaken en het onderzoek.

De procespsychiater of –psycholoog

Bij de teambesprekingen is een procespsychiater of –psycholoog aanwezig. Deze persoon spreekt u niet, maar luistert kritisch mee met de andere onderzoekers. Zo zorgt hij of zij ervoor dat het onderzoek goed en zorgvuldig wordt uitgevoerd.

De staf

Het onderzoek wordt afgesloten met een laatste teambespreking. Dit noemen wij ‘de staf’. Hierbij zijn alle teamleden aanwezig. Als dat nodig is, wordt een reclasseringsmedewerker die betrokken is bij uw strafzaak ook hiervoor uitgenodigd. Deze heeft geen stem in de uitslag van het onderzoek. Zijn of haar aanwezigheid kan wel belangrijk voor u zijn. Bijvoorbeeld om mogelijkheden van begeleiding te bespreken tijdens en na de detentie.

Tijdens de staf moeten de vragen van de rechtbank worden beantwoord. Naast de vraag of u een psychische stoornis heeft, gaat het om de vraag of dit een verband heeft met het feit waar u van wordt verdacht. Dit noemen wij het advies over de mate van toerekenen.

Vervolgens wordt een uitspraak gedaan over de kans op herhaling van een soortgelijk delict. Ook wordt zo nodig een advies uitgebracht over wat er moet gebeuren om herhaling te voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een strafrechtelijk opgelegde behandeling.

Zodra het team tot een conclusie en advies is gekomen, krijgt u dat te horen. Voordat u het PBC verlaat krijgt u nog de gelegenheid om met de leden van uw onderzoekend team te praten over de uitslag van het onderzoek.

Het rapport

De onderzoekers moeten zorgvuldig omgaan met de informatie die zij verzamelen. Ze mogen alles wat belangrijk is voor het onderzoek opschrijven in de rapportage. Aan mensen die niets met het onderzoek te maken hebben, mogen zij geen informatie over het onderzoek verstrekken. In deze gevallen geldt voor de onderzoekers een geheimhoudingsplicht.

Het PBC is verplicht het rapport naar de opdrachtgever te sturen. Ook als u het niet eens bent met het rapport. U kunt dit wel aan de onderzoekers laten weten. Of u kunt het, in overleg met uw advocaat, op zitting kenbaar maken.

Er bestaat de mogelijkheid dat u het uiteindelijke eindrapport nog kan doorlezen voordat het naar de opdrachtgever wordt opgestuurd. Indien u dit wenst kunt u dit aangeven bij de onderzoekers. Wanneer de opdrachtgever de definitieve versie van het rapport heeft gekregen, ontvangt uw advocaat en de officier van justitie ook een exemplaar. U kunt via uw advocaat een eigen kopie krijgen.

Tijdens uw verblijf in het PBC worden gegevens over u verzameld. Deze gegevens kunnen gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek. Uw naam en andere herkenbare gegevens worden daarbij niet vermeld. Mocht u hier desondanks grote bezwaren tegen hebben, dan verzoeken wij u om dit kenbaar maken.

Voor bezoekers

Wilt u iemand in het PBC bezoeken? Maak dan een afspraak maken via telefoonnummer 088 071 08 20.

Regels voor bezoek:

- U kunt op werkdagen tussen 09.00 – 13.00 uur telefonisch een afspraak maken voor een bezoek. Bezoek moet minimaal 24 uur tevoren aangemeld worden.
- Neem een geldig legitimatiebewijs mee.
- U kunt op bezoek komen van maandag tot en met vrijdag. Afhankelijk van de afdeling waar u verblijft, zijn er vaste bezoekdagen en –momenten.
- Er is een groepsleider aanwezig tijdens uw bezoek.
- Er kunnen maximaal vijf personen op bezoek komen, waaronder maximaal drie volwassenen (vanaf 16 jaar). Kinderen onder de 16 jaar worden zonder volwassenen niet toegelaten.
- U mag geen etenswaren, middelen zoals alcohol en drugs, toiletartikelen en tabak meenemen. Wat wel mag worden meegenomen, wordt door PBC-personeel gecontroleerd en overhandigd aan de bezochte.

Geld overmaken

Wilt u geld overmaken aan iemand die in het Pieter Baan Centrum verblijft? Dat kan op de volgende manier:

Ten name van: Ministerie van Justitie en Veiligheid 362 NIFP/PBC

Plaats: Den Haag

IBAN: NL79INGB0705004589

BIC: INGBNL2A

Onder vermelding van registratienummer, achternaam + voorletters.

Routebeschrijving

Adres

Carl Barksweg 3

1336 ZL Almere Buiten-Oost

U kunt het PBC als volgt bereiken

Met de auto:

Vanuit de richting Amsterdam (A6)

- Ga richting Almere/Lelystad via de A6.
- Op de A6 richting Lelystad neemt u afslag 8 Almere Buiten-Oost (s106) richting Almere de Vaart.
- Aan het eind van de afrit gaat u linksaf de Buitenring op.
- Ga op de eerste rotonde (na 1.9 km) linksaf (derde afslag) naar de Stripheldenweg.
- Ga bij de volgende rotonde (na 300 m) opnieuw linksaf. Dit is de Carl Barksweg.
- De kliniek is na 100 meter aan de linkerzijde.

Vanuit de richting Utrecht

Volg de A27 richting Hilversum en volg de richting Amsterdam/Almere.

- Op de A6 volgt u de richting Lelystad.
- Neem afslag 8 Almere Buiten-Oost (s106) richting Almere de Vaart.
- Aan het eind van de afrit gaat u linksaf de Buitenring op.
- Ga op de eerste rotonde (na 1.9 km) linksaf (derde afslag) naar de Stripheldenweg.
- Ga bij de volgende rotonde (na 300 m) opnieuw linksaf. Dit is de Carl Barksweg.
- De kliniek is na 100 meter aan de linkerzijde.

Vanuit de richting Lelystad (A6)

- Over de A6 richting Almere neemt u afslag 8 Almere Buiten-Oost (s106) richting De Vaart.
- Aan het eind van de afrit gaat u rechtsaf de Buitenring op.
- Ga op de eerste rotonde (na 1.9 km) linksaf (derde afslag) naar de Stripheldenweg.
- Ga bij de volgende rotonde (na 300 m) opnieuw linksaf. Dit is de Carl Barksweg.
- De kliniek is na 100 meter aan de linkerzijde.

U kunt voor het gebouw gratis parkeren.

Met openbaar vervoer

(Trein/bus)

- Vanaf NS Station Almere Oostvaarders vertrekken meerdere malen per uur bussen naar het Pieter Baan Centrum en de Oostvaarderskliniek (halte Stripheldenbuurt Oost). De rit duurt ongeveer 10 minuten. U hoeft niet over te stappen.

Over het NIFP

Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) is een landelijke dienst van de Dienst Justitiële Inrichtingen, onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het NIFP biedt expertise en kennis op het gebied van de forensische psychiatrie en psychologie en somatische zorg in detentie.

De missie van het NIFP is '*Advies en zorg voor een veilige en humane samenleving.*'

NIFP (hoofdkantoor)

Postbus 13369
3507 LJ Utrecht
088 071 01 40

Pieter Baan Centrum

Carl Barksweg 3
1336 ZL Almere
088 071 07 00

www.nifp.nl

Colofon

September 2021

Dit is een uitgave van het NIFP

Advies en zorg voor een veilige en humane samenleving

Dienst Justitiële Inrichtingen

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie
en Psychologie

nifp@dji.minjus.nl

Vormgeving: Things To Make And Do, Den Haag

Druk: Xerox/OBT, Den Haag

Fotografie: Nico te Laak, John van Helvert